

Diari de la neu, 07/09/26

Els circuits d'esquí nòrdic oblidats de La Molina

El fins quan i el perquè van desaparèixer

El circuit d'esquí nòrdic oblidat de La Molina en iun plànols de 1990-91 *Autor/a: Planol de La Molina anys 1990 91 via Nevasport*

La Molina també va ser terra d'esquí nòrdic. Fins a finals de la dècada dels 90, l'estació no només ofería esquí alpi. Es disposava de 3 circuits d'esquí nòrdic, el més gran i estable dels quals sumava uns cinc quilòmetres, situat a l'entorn del Prat Agre i l'actual llac base principal. D'aquella etapa, però, en queden ben pocs vestigis, ni amb prou feina proves físiques ni gairebé documentals.

Plànol de pistes de La Molina, de mitjans-finals dels 80, amb el circuit de nòrdic encara traçat (Foto: La Molina).

Quan es parla de La Molina, és inevitable pensar en l'esquí alpí. L'estació degana dels Pirineus ha estat pionera en remuntadors, neu produïda, competicions internacionals i en la modernització de l'esquí a Catalunya. Però hi ha un capítol de la seva història del qual més aviat se n'ha parlat poc: durant els anys setanta, vuitanta i noranta encara disposava d'entre un i tres petits circuits d'esquí nòrdic, el més gran dels quals sumava cinc quilòmetres, que permetien practicar aquesta disciplina dins del mateix domini esquiable.

Aquells recorreguts eren, en realitat, l'últim vestigi d'una tradició que es remuntava als mateixos orígens de La Molina.

Cursa d'esquí nòrdic a la Collada de Toses, l'any 1912 - Arxiu CEC - Autor: Josep Maria Co de Triola

La Molina, bressol de l'esquí nòrdic català

L'arribada del tren a La Molina l'any 1922 va convertir l'estació en el principal centre dels esports d'hivern de Catalunya. Només dos anys més tard, l'hivern de 1924, s'hi va disputar el **primer Campionat de Catalunya d'esquí de fons**, una competició guanyada pel pioner **Josep Maria Guilera**, que marcaria l'inici oficial de l'esquí nòrdic de competició al país.

Aquells primers anys, La Molina acollia regularment els Concursos o Setmanes Internacionals dels Esports d'Hivern, en els quals convivien proves d'esquí de fons, descens, salts i altres disciplines. L'estació era encara un gran espai natural on totes les modalitats de l'esquí trobaven el seu lloc, molt abans que l'alpí es convertís definitivament en el gran protagonista.

Cursa d'esquí nòrdic davant el Xalet de La Molina, entre 1925 i 1935. Arxiu CEC. Autor: Francesc Colomer

Un petit circuit que va resistir dècades

Amb el pas dels anys, l'expansió de l'esquí alpí va anar relegant el fons a un paper molt més discret. Tot i això, La Molina no el va abandonar completament. La creació d'espais específics per a l'esquí de fons a principis dels anys setanta, com Sant Joan de l'Erm o Lles de Cerdanya, però, li va restar protagonisme i, possiblement, practicants.

Entre les proves que certifiquen la presència de l'esquí nòrdic a La Molina, sabem que el **1973** el CEC hi va organitzar el **I Trofeu CEC d'Esquí Nòrdic Infantil** sobre un circuit de **2.500 metres pels boscos de darrere del trampolí de Font Canaleta**, que, segons explicaven, havia estat preparat amb una màquina *skitter* portada expressament des de Sant Joan de l'Erm.

Molt més endavant, el febrer de 1987, el *Diari de Girona* —aleshores *Los Sitios*— ja incloïa La Molina entre els indrets on practicar esquí nòrdic i hi assenyalava l'existència d'un «petit circuit». I encara dos anys més tard, *El Temps* ja el descrivia com un recorregut de cinc quilòmetres.

La documentació localitzada fins ara —un parell de plànols de pistes amb els circuits marcats que adjuntem a l'article—, juntament amb diversos testimonis, situa aquests recorreguts **a l'entorn del que avui coneixem com el Prat Agre**. Tot apunta que no es tractava de circuits permanents delimitats amb precisió, sinó més aviat d'itineraris que aprofitaven els camins, prats i les ondulacions suaus del terreny i que podien variar lleugerament segons les condicions de neu de cada temporada.

Per als esquiadors que volien descobrir el fons sense desplaçar-se a una estació especialitzada, aquells petits recorreguts representaven una alternativa

atractiva dins d'una estació que, cada any que passava, es projectava més i més com a alpina.

L'expansió de La Molina en va esborrar el record

El final de la dècada dels vuitanta va coincidir amb una profunda transformació de La Molina. La modernització dels remuntadors, la implantació progressiva de la neu produïda i les noves inversions van consolidar definitivament el model d'estació alpina que coneixem avui.

En aquest context, el principal, però modest, circuit de fons va anar perdent protagonisme fins a desaparèixer sense fer soroll. Però, per què?

Causes de la seva progressiva desaparició

Per conèixer una mica més la història del circuit d'esquí nòrdic de La Molina hem parlat amb **Joan Anton Font**, vinculat professionalment durant molts anys a l'estació i que en va ser màxim responsable entre 1999 i 2013. Quan va entrar a treballar a La Molina ho va fer com a pister i responsable de muntanya i, amb els anys, va passar per diferents departaments, entre els quals el de producció de neu i també el de màquines trepitjaneu.

Aquesta trajectòria li va permetre conèixer de primera mà els circuits d'esquí nòrdic que hi havia hagut a La Molina. De fet, quan va començar a treballar a l'estació, explica que **"el circuit ja existia"**.

Segons recorda Font, a La Molina hi havia arribat a haver entre un i tres circuits o traçats d'esquí nòrdic. Els dos més petits se situaven, un, a l'entorn de Prat Agre i, l'altre, a l'entorn de l'actual circuit de raquetes que s'inicia a la darrera plataforma de l'aparcament del telecabina.

El circuit principal i de dimensions més grans, el de cinc quilòmetres, sembla que ocupava la zona on actualment hi ha el gran llac d'emmagatzematge d'aigua per a la producció de neu, entre la carretera d'accés a Montana i el tram final de la pista Muntanya Sagrada.

Els recorreguts discorrien en bona part entre els boscos de pi negre de l'entorn de la cota 1.700 i alguns trams eren especialment estrets. Font recorda haver-hi passat en més d'una ocasió amb una màquina trepitjaneu per preparar el circuit. No era una feina senzilla i recorda que **"l'estretor del traçat obligava a circular entre els arbres i les branques malmetien el focus principal de la màquina, situat damunt de la cabina"**.

No tot el recorregut, però, permetia el pas d'una trepitjaneu. Als sectors més estrets, **Font** assenyala que **"la preparació de la traça es feia amb una moto de neu"**. La Molina s'encarregava de senyalitzar els circuits i, sempre que les condicions ho permetien, deixar-los preparats per als practicants.

"No hi havia cap forfait específic per utilitzar-los: l'accés era gratuït", destaca l'exdirector de La Molina. Era, en certa manera, un servei més que l'estació posava a disposició dels esquiadors. Aquesta gratuïtat també comportava que l'activitat no generés ingressos directes i que el seu manteniment no fos sempre una prioritat. Hi havia, això sí, alguns pocs

practicants habituals que **"ens demanaven que els recorreguts fossin trepitjats i les traces es mantinguessin en bones condicions. I en els darrers anys només el Club Supermolina era qui liderava la senyalització i qui promovia que es continués preparant el circuit"**.

Una competència per a les estacions de nòrdic de la Cerdanya

A aquesta realitat s'hi afegia un altre condicionant. La Molina era una estació de titularitat pública i a la mateixa Cerdanya ja funcionaven les estacions d'esquí nòrdic d'**Aransa i Lles**, a les quals, a partir de l'any 1992, encara s'hi va afegir **Guils Fontanera**.

Segons explica Joan Anton Font, aquesta situació tenia una doble lectura. D'una banda, que La Molina mantingués un circuit permetia promocionar l'esquí nòrdic i donar visibilitat a aquesta modalitat entre un públic molt més nombrós. Però, de l'altra, també podia interpretar-se que una estació pública com La Molina estava competint amb els centres específicament dedicats al nòrdic de la comarca i que, per tant, si no cobraven cap tipus de forfet els podia restar practicants i clients.

Aquest encaix territorial i determinades consideracions de caràcter polític van acabar aconsellant, segons Font, no continuar potenciant l'activitat a La Molina.

A més, admet que el circuit mai no havia aconseguit una afluència destacable. L'antic responsable de l'estació recorda que eren ben pocs els esquiadors que l'utilitzaven. Una dada ajuda a dimensionar aquella demanda: segons Font, en tot La Molina potser només hi havia un parell d'instructors dedicats a l'ensenyament de l'esquí de fons.

Finalment, a tots aquests condicionants s'hi va afegir la transformació física i definitiva de l'espai. L'ampliació del gran llac destinat al sistema de producció de neu, per sota de Prat Agre i de la pista Muntanya Sagrada, va afectar la zona per on discorria el circuit principal. El traçat original va desaparèixer i aquella discreta oferta d'esquí nòrdic va acabar desapareixent de La Molina.

La desaparició del circuit, per tant, no es pot atribuir a una única causa. La poca freqüentació, el cost de mantenir gratuïtament un recorregut ja de per si complicat de trepitjar, la voluntat de no competir amb les estacions especialitzades de la Cerdanya i, finalment, l'ampliació de les infraestructures de producció de neu van anar arraconant una activitat que, malgrat no haver estat mai multitudinària, havia mantingut viu durant dècades el vincle històric de La Molina amb l'esquí nòrdic.